

BÉTSI MAGYAR KURIR.

Nr.

Indúlt: Kedden, Julius' 29-dikén, 1834.

9.

PORTUGALLIA.

A' Morning-Héráld Lisbonából Jul. 21-kéről a' következőt közli: Sajnosan kéntelenítetem megjegyezni, hogy az ide való liberalis Kormány-szék is a' Párisi és Londoni ministeri rész nyomdokait követi. Mivel a' megtörtént dolgok állításomat legjobban támogathatják, legközelebből azt hozom fel, hogy a' Lisbonai Kamara tagjai a' Királynénak liberalis országlásával külömbféle fontos tárgyakra nézve ellenkezésben vannak, 's a' többek között azt kívánják, hogy fizetéssel Tisztviselők ne neveztesse nek ki, mivel olyanokkal, vagy is inkább, olyanok alatt az ország javára munkálodni lehetetlennek tartják. Ugy látszik most, hogy a' Lisbonai nép szintűgy, mint az ángoly nemzet, a' Reformbill javallatjára határozta el magát, "Chartát, — egész Chartát, és semmit sem egyebet, mint Chartát" kíván, 's azért a' nyomtatás szabadsága, mint legjobb mód mellett áll, melly által az erőszak privilégiált eszközeinek ellene szegezhesse magát. Az a' hír, hogy az Uralkodó, nyomtatás szabadságot hajlandó engedni, de úgy, hogy azért a' Constitutzio kezes legyen. Az első ministere azonban a' tsupa rá gondolástól is retteg, elevenen emlékeztvén azon számtalan megtámadásokra, mellyeknek ő, míg Dom Pedro Brasíliaban tartózkodott, ki vala tétetve. Midőn a' Gróf Taípa levelei közönséggessé tétettek, a' minister azon okból kívánta a' ki hirdetést megakadályoztatni, hogy Dom Miguel, Santaremet, mintegy

12 m.földre a' fővárostól, számos se-
reggel ostrom alatt tartja, 's ennél fogva az olly gúnyoló írásoknak közönséggessé tétele a' Státust, az az: a' Királyné Uralkodását veszedelmeztené. De most, midőn Dom Miguel távol van, és az ő hadi ereje eloszlatott, ez a' szín többé nem segít, és a' Portugalliai népnek igaza van, nyomtatásbeli telyes szabadságot kívánni. Az Uralkodó, ki talán a' legigazabb értelemben mondhatni liberalis gondolkozású Portugalliában, sajnos! nem a' legjobb egészséggel bír. Az a' hír, hogy a' Tertzeirai Hertzeg a' Madridi Udvarhoz Követnek, Saldanha, ugyan azon ranggal Párisba, Palmella pedig, rendkívüli küldötséggel megbízatva, Londonba küldetnek. Valóban fortélyos fogás némelyek vélekedése szerint, hogy a' Cortesek egybegyűlésekor szabadabban lehessen némely feltett politikai változtatásokat végrehajtani.

FRANTZIA ORSZÁG.

A' Moniteur Jul. 19-kén közli azon királyi határozatot, melly szerént Gróf Gerard Marsall, Frantzia ország Nagya (Pair) a' hadi osztálynál ministeri Státus titoknokká, és a' ministeri tanácsban Elölülővé választatott, Sault Marsall helyébe, a' ki hivataláról lemondott. — A' Moniteur ezt teszi hozzá: „Tegnap délután 4 órakor tanács tartatván a' Tuileri palotában a' Király aláírta azon határozatot, melly, miután Sault Marsall hivataláról lemondott, helyébe hadi ministerré és a' ministe-

ri tanács elnökeve Gróf Gerard Marsallt nevezi ki. Jó ideje már hogy Soult Marsall nyugodalomra lépése eránt szándékát kinyilatkoztatta, minthogy négy esztendő óta folytatott hivatalbeli foglalatosságai és fontos szolgálatai egészét nagyon elgyengítettek. Elbótsátatása eránt tegnapi nyújtotta be kérelmét, melyet a' Király fájdalmas érzéssel fogadott el. Gerard Marsall választatott helyébe, a' kinél a' hadi seregek jobb fővezért, és a' minisztérium méltóbb és tiszteltebb elnököt nem nyerhettek volna.“ — Némelly újságlevelek, így szól tovább a' Moniteur, azt hirdették, hogy Soult Marsall és Thiers Ur tegnap előtt a' ministeri tanácsban öszvekaptak volna, bizonyos telegráf tudósítás miatt, melyet Thiers Ur előtte eltitkolt, és ennél fogva Soult M. azt kívánta, hogy a' Telegráfok ezentúl a' belső minister ügyelése alól elvétetvén, a' hadi minister felvigyázása alá rendeltessenek. Elég erre, így szól a' Moniteur, csak annyit megjegyezni, hogy ezen előadásban a' hazugságok száma a' szók számával tökéletesen megegyez.

A' Lyoni Újság szerint közelebből titkos parantsolatot küldött a' kormány az eránt, hogy Bourmont Marsall Frantzia országba be ne bótassák. Erre nézve a' felső Alpesi departement főkormányzója a' következő rendelést küldötte egy kerület aló kormányzójához: Digne, Jun. 24. Gróf Bourmont kiadatta egy Genevai újságban, hogy öszándékozik Frantzia országba visszatérni, a' hol a' mint mondja, jussa van lákni. Ö ugyan még eddig perbe nem idézte, de ország' szerte tudva van, hogy ö felsőségi engedelem nélkül Dom Miguel táboránál fővezérseget vállalt magára, 's azt tekintve, ö a' polgári törvénykönyv 22 tikkelye értelme szerént,

a' Király engedelme nélkül Frantzia országba vissza nem jöhet. Megbízom tehát az Urat, hogy ötet a' határon be ne bótassá, még akkor sem pedig, ha rendes passzszust tudna előmutatni; 's minthogy talám költött név alatt igyekeznek tzeljät érni, személyének leírását ide rekesztem. 's a' t.“

Több Párisi újságok 18 diktól említik, az ott közönségesen elterjedt hírt, hogy Soult Marsall elbótsátása iránt kérő levelét benyújtotta, melyet a' Király elfogadott, és hivatalát Gerard Marsallra bótta. A' Constitutionnel azt teszi hozzá; hogy Gerard Marsall 24 órai időt kért a' gondolkozásra.

A' Moniteur még mind eddig semmi hivatalos tudósítást nem közöl, Don Carlosról, hanem a' Párisi újságból a' következőket említi: Don Carlos visszamenetelét Spanyol országba, minden újságok erősítik. Ezt a' Kormány-szék is már bizonyosnak tartja.

A' Renouveleur írja: Egy barátunk a' következő Spanyol országba érkezett levelet közölte. Mi a' levélíró nem akarjuk ki nevezni, de hidjék el olvasóink, hogy az a' leghitelesebb forrásból veszi eredetét. Elison-do 12-dik Jul. 1854. Kedves Barátom! ohajtásink bételyesedtek! Ö Felsége az ö bétületes derék és húséges alattvalói közzé visszatért. 10 diktén hozzám jötték némelly esmerősim, kik kértek, hogy mennék a' Városba. Alig távoztam el tíz lépésre a' házamtól, midőn négy személyt láték lovon felém közelgetni; kik közzül egyik intett, hogy tetetném magamat, mintha öket nem esmerném. Jobban szem ügyre vévén öket — megemertem köztök a' Királyt. — Az öröm olly erős belső megindulást gerjesztett bennem, hogy a' hallgatás titkát, melyet V. Károly, egy rám tekintés által parantsolt, szinte elárultam. A' Király tovább lovagla, és

az én házamnál szállott le a' lováról. A' Király mellett még most csak egy Titoknok van; én pedig Kamarás, és Testőrző Kapitánja vagyok. Rodil serege ellen szándékozik; nekem lesz első szerentsém ötet ütökötbe vezetni; merl itt nem úgy van, mint Portugalliában, mi verekedünk. A' Király Calaisban szállott ki a' szárazra, és egyetlenegy személytől kísértelve egész Frantzia országon keresztül utazott. Párisban megnézte a' királyi palotát, több közönséges épületeket, sőt még a' teátrumban is volt; azonkívül még több a' pénz költsönvételre meg bízott személyekkel is beszéllett. — Azt gondolják, hogy minden órán Proclamatiókat bocsát ki. Küldeni fogok néked közüllök egy néhány példányt. — Mint-hogy itt nem lehet eladó író papírost kapni, a' mi nekem volt Ó Felségének által adtam, mellynek a' Király jó hasznát veszi, mert a' miolta Elisondoba megérkezett, sokat írt familiájának és számos barátinak. Elj egészséggel barátom!"

Messenger de Chambre. Sokat vesződnek most az Újságlevelek annak vitatásával, hogy Don Carlos igazán vissza ment e' Spanyolországba, mi módon és merre? Annyi már tsakugyan bizonyos, hogy ő otthon van, és azis, hogy Frantzia országon ment keresztül. Midőn Jauge bankier elfogattatván kikérdeztetett; a' többek között ezen kérdésre: „mi okból terjesztett el olyan hírt, a' miről semmi bizonyost nem tudhatott?“ — ezt felelte: „Mitsoda, én nem tudtam volna semmi bizonyost V. Károly Király utazása felől? én a' kinek szerentsém volt Ó Felségét midőn itt Párison keresztül utazott, délben asztalomnál megvendégelni?“ — Bordeaux-i levelekből olvasuk, hogy Don Carlos Jul. 6 kán ett utazott keresztül, 's ott Pichon de

Longueville nevű, ez előtt parlamenti tanátsnoknál volt szálva, 's ennek veje kérésre ötöt Bayonnéig. — Az Elisondói Junta hivatalosan jelentette a' Bayonnéi törvényhatóságnak, hogy a' Spanyol korona törvényes örököse oda megérkezett.

A' Touloni kikötőben az, elevezésre készen álló Frantzia hadi hajós sereg tzelja felől különbözök a' vélekedések. Annyi bizonyosnak látszik, hogy az magát az ángoly hadi hajós sereggel össze fogja tsatolni, melly a' Dardanellák felé vette volt útját.

Gazette de Tribunaux, Jul. 17. Több újságlevelek úgy hirtették, mint-ha Jauge bankier hamis hírek terjesztéséért fogatott volna el, mellyek a' státus adoslevelei betsének lenyomása, 's az által ön haszonvadászásra tzeloztak. Ennek a' hírnek semmi fundamentoma nints. Jauge a' politia praefectusa parantsolatjára fogatott el, és kihallgattatván, önnön feleletei következésébe, a' büntető törvénykönyv 79 és 92 diktikkely értelme alkalmaztatván reá, mint bűnös Conciergerie-be vitetett fogságba. A' nevezett 79 tzikely azt tartja, hogy a' kik Frantzia ország vagy ennek szövetségesei veszedelmere fortélyoskodva törnek, munkálódnak, azok is halállal büntetessenek. — A' 92 tzikely szavai ezek: Azok kik fegyveres sereget szednek össze vagy gyűjtetnek, vagy számokra a' törvényes hatalmasság engedelmé nélkül fegyvert 's ehez hasonlót szereznek és szolgáltatnak, halállal és minden jószágok elvésztesésével büntetessenek.“ Jauge úr levelezéséből és minden tetteiből kisült, hogy ő a' Spanyol királyné országlása felfogatásán munkálódott, mellynek fenntartására 's oltalmára Frantzia ország magát a' négyes szövetség által kötelezte. — A' Jauge úr házában taláztatott spanyol levelek

által sok nagy tekintetű férjfiak belekeverednek ezen ügyes-bajos dologba.

Az alsó háznak 500 tagjainál többen írták magokat alá egy levélnek, mellyet Lord Althorp-hoz küldöttek, ezen foglalattal: „Lord Ur! Meggyőződve a' felől, hogy az ország tsendesége és java a' mostani veszéllyel fenyegető környülmények között Uraságodnak megmaradását magas hivatalában, a' király tanácsának kívánnia kellek, szabadságot veszünk magunknak arra, hogy kijelentsük, mennyire fájlaljuk Uraságodnak hivatalából lett kilépését. Ha Ő Felsége méltóztatnék az Urat szolgálatjában továbbra is megtartani; bátorkodunk uraságodat bizonyossá tenni, hogy mi igyekezni fogunk erőnk szerént segítségére lenni, az által hogy a' jobbításokat végre hajtjuk, mellyet az ország annyira óhajt, össze egyeztetvén azt a' liberalis és felvilágosított politikával, melly a' népnek a' parlamentet boldogító reformálására utat nyitott, 's a' t.

G Ö R Ö G O R S Z Á G.

Az Allgemeine Zeitung (közönséges Újság) Missolongiából Jun. 28. dikáról a' következő levelet közli: „Utóbbi levelem írása óta ismét vetünk tudósításokat a' Mainai történetek felől; ezek Pátrási és Naupliai levelek szerént, a' tsata piatról ezeket közlik. A' mint már írtam, igaz, hogy a' bajor királyi és görög seregek egyesülvén Kalamatából az Almyrosz kiszáradt mely medrén által verkedvén a' Mainoták földé határáig, útjokban a' telőkön egynehány toronybástyákat elfoglaltak; de harmadnapra kelve éjjel a' Mainoták némelly távolabb fekvő kapitányságokból segítséget kapván, a' megtámadó királyi seregek reggel tsak azt látták, hogy mintegy 2000 ellenség által fekvésekben 's

bástyáikban mintegy körülkerítették 's útjok el volt vágva. A' kir. sereg osztálynak sem elesége nem volt sem ivővize; a' hévség kiállhatatlan volt, 's a' mellett az ellenség száma óránként szaporodott. Elvégeztetett tehát, hogy magoknak Kalamatába fegyverrel nyissanak utat visszafelé. Az osztálynak egy része tsak hamar olyan akadályokra talált, mellyek miatt a' tisztek kéntelenek voltak az ellenséggel alkudozásba ereszkedni. Egynehány száz spanyol tallért öszveszedvén, azzal magoknak a' szabados vissza menetelre tsakugyan engedelmet nyertek. Egy másik tsapat kéntelen volt magát megadni. A' foglyok nem tsak fegyvereiktől de ruházatjaiktól is megfosztattak, és így botsáttattak vissza. Illyen szerentsétlenül ütven ki a' Mainoták megtámadása, azolta őket tsak szemmel tartják, 's minthogy ezek határaikból ki nem lépnek, azt gondolják sokan, hogy el van velek végezve a' háború. Naupliában még is tudják, hanyadán van velek a' dolog! — Most már a' hadvezérek közül egyik sem akarja azt vallani, hogy ő adott parantsolatot a' Mainoták megtámadására. — Kolo-kotronit, kinek hálalos ítéletét 20 esztendei látszos rabságra változtatta a' király, Póroszba vitték gályára. Ő most 64 esztendő.

N A G Y B R I T A N N I A.

Mi lett kimenetele az új Ministerium formalásának, t. i. hogy minden minister megmaradjon, Lord Greyt kivéve, már 15 kén reggel a' környül állásokból kilehetett hozni, mivel Althorp Lord házánál Viscount Melbourne előre Cabinéti tanácsot tartott, melly legelső volt a' Gróf Grey hivatala letétele után, 's ebben a' Cabinet minden tagjai — úgymint: Melbourne, Brougham, Landsdowne, Carlisle, Alt-

horp, Palmerston, Holland, J. Russell, Auckland Lordok, és Spring-Rice, C. Grant, C. Ellice és J. Abercrombie urak jelen voltak. Délután továbbá Lord Melbourne Windsorbába utazott, hogy Ő Felségének az új ministerium elrendelését előterjeszsze. A' Király 16-dikán akarta a' St. James palotában a' reggeli udvarlást elfogadni, mellyen az egész új Ministeriumnak meg kellett jelleni. A' fenn említett változások megértésére nézve szükség megjegyezni, hogy Lord Duncannon, a' belső dolgokra ügyelő új minister, eddig az erdőköt illető dolgok fő Kormányát vitte, mellyet most Holhouse vett által, ki az előtt is már a' Grey ministeriuma alatt Hadi Status Titoknokságot viselt, de a' Cabinetban ülése nem volt. — Mind ketten tsalhatatlannúl a' Reformmellett hartzoló Whigs részhez tartoznak, de telyességgel nem a' Radicalisok részéhez, melly már abból megtetszik, hogy a' Westmünsteri Baronet Hobhouse mint Whig utolsó választásakor a' radicalis Oberster Evansnak engedni kénytelenített, melly amazt annyira felboszszontotta, hogy az azolta elkezdődött Parlamenti választásokban többé mint candidatus fel nem lépett, ámbár a' bizonyos megválasztás iránt több ízben tevődött bizonyossá. Fő vádjok a' liberalisoknak Hobhouse ellen a' vala, hogy ő a' testi büntetések eltörlését, melly ellen az előtt a' Whig oppositiokban annyira ki kelt volt, mint Minister, halogatta. A' mi Lord Duncannonnak politikai karakterét illeti, már az által ki tetsző, hogy őtet a' Times Althorp helyébe a' Kintstár Cancellariusának javallotta, mivel éppen olly alkalmazatos, engesztelhető és leereszkedő volna, mint Althorp. Az utolsó lépés vissza lépése azért sem lenne kívánatos, mivel az Alsóházban az

alkalmaztatás módjának igen is hódol, és a' végrehajtani valókat sebesen és meghatározott belátással nem tudja vinni. A' Times nagy fenekedéssel viseltetik Lord Althorp ellen a' szogények törvénye és penziólistáért. Egyébaránt minden lapok — kivéve a' Tory újságokat, a' legtüzesebben ki mondják a' Lordnak az igazat.

A' Morning-Post Jul. 16-ról írja. „a' tegnapi Globe hibásan volt tudósítva, midőn azt jelenté, hogy Don Carlos a' tengeren utazott el, és Fonterabia partjaira szállott ki. Don Carlos még minelőtte Angliába kiszállott, már feltette magában, az első kedvező szempillantást a' Spanyol országba való visszaménetelre használni, és semmi rábeszélések, semmi kérések, nem lettek volna elégségesek ötlet ezen nemes és hőszi fel tett szándéktól eltántorítani. Kevesen voltak a' titok részesei, és azt jól meg tudták tartani. A' Globe nem sok jót ígér Don Carlos megérkezéséből, a' töle úgy nevezett „fellázadt tartományokban's telyes reménységgel van a' Királynéjól felkészült serege győzedelme felől; azomban bizonyos hogy ennek a' seregnek nagyobb része keszen áll, magát Don Carloshoz tsatolni, mihelyt ő ott személyesen megjelen. Ha a' Globe, a' nem régiben elfogott Quesada levelei közzül némellyeket láthatott volna, azokból meggyőződnek, hogy a' Don Carlos ellenségei, kikkel neki hartzolnia kell, átaljában nem olly féltelmesek, mint közönségesen hirtelik.

SPANYOL ORSZÁG.

A' Gazette de France Jul. 19-kén. Elisondóból 14-dikről a' következő tudósítást írja: „Mihelyt Vkaroly a' spanyol határon bé lépett, minden falukban öröm gerjedett, és minden harangok meg kondultak. 10-

dikén korán érkezett meg Elisondoba. Eleintén tanácsosnak tartotta megérkezését mindenektől, kivéve a Junta főbb tagjait, eltitkolni; de minekutána jövetelének híre futamodott, ki töre a nép enthusiasmus. 12-dikén a község közt a templomba ment, hogy az ő vissza jövetelére tartott innepi háláadó Isteni szertartáson jelen légyen. A népség a szomszéd vidékekről seregelve csoportozott Elisondoba, az egész ország felett az öröm szikrái elevenen lobogó lángokkal ütöttek ki, minden falak kívülágitattak, s a magok innepi ruhájokban öltözött lakosok, örömeiket egész éjszakán tartott tántzal bizonyították. — A Király ugyan az nap Z u m a l a c a r r e g u y tól kísérletve, ki mindjárt megérkezése után udvarlására ment, az Elisondótól egy kevés távolságra eső Sereg főhadi szállására ment. — A 14-kén megállított hadi planum következőjében, a Király R o d i l Generál ellen megy, ötet megtámadja, és azután egyenesen M a d r i t r a ront. A táborozásra megkívántató előre való készületek készen találtak: 17,000 ember, rendesen elrendelve, tökéletesen felfegyverkezettve, és felruházva az indulásra készen áll.

Rodilnak, kinek viaskodó ereje nagyítva van, sokat kell még munkálódnai, minekelötte Seregei táborozásra kiállhatnak, most még legalább nyomorult állapotban vagynak. Nagyobb része a tiszteknek a Királynétől idegen, s a legelső veszteségek alkalmosságával általmennnek a Királyhoz. A tartomány a hol feksüznek, a síkságon lakó népességtől, el van pusztítva, hogy a Királyné Seregei semmi segédforrást ott ne találhassanak. Ki ki érzi, hogy a D o n C a r l o s megérkezése jel a megszabadulásra. Könnyű előre látni, hogy az ellenség, melly ugyan azon időben sokfelől támadtatik

meg, zavarba jön, s a munkás ellentállásra alkalmatlanná tételik. A Király első szavai megérkezésekor ezek valának: „Nekünk Madridba kell előre nyomulni, a nélkül, hogy az útban késedelmeznénk, mégpedig minden feltartóztatás nélkül, s a melleseges tsatákkal egy szempillantányi idősem kell elvesztegetnünk. Az Uralkodás Madridba van, s oda kell erőnek erejével verekednünk.“ — Mivel a Királynak erős feltett szándáka, olly sebese a mint tsak lehet előre nyomulni, a hadi nép, sőt a köz nép is neki böszülve szüntelen ezt kiabálja: „előre! előre! előre!“ Ha ezt telyesítik, még pedig idő vesztes nélkül, úgy az ellenségnek minden iparkodásai mellett is nem lehet a tsatapiatzot közel a határokhoz szorítani, minthogy a Király hadi készületeit, a mint tsak lehet szándékozik kiterjeszteni.

ELEGYES TUDÓSÍTÁSOK.

Konstántinápolyból a kereskedőség írja, hogy Bétsből a gözhajózási igazgatóságtól hozzája intezettkörlevélszerént, a hajó, melly Konstántinápolyt a Dunai gözhajókkal öszszekötné, s most Triesztben készül, ez ideig Augutolján már tengerre szálland. A Stambuli kereskedők e hajónak egyegy útját 36 órára számítják; igen örülnek ez új vállalaton; s Európa Erének (mint ök a Dunát nevezik) nem sokára hatalmas befolyást ígérnek az egész kereskedésre.

B É T S.

Ó Ts. K. Felsege méltóztatott Jul. 9-kén költ Királyi határozata által a Nyitrai Fő Káptalan Nagy Prépostját H a b e l F e r e n t z Urat, Dulmi választott Püspökké kegyelmesen kinevezni.

Ó Ts. K. Felsege méltóztatott Jul. 13-kán költ határozata által K u k o v i t s J ó s e f Urat, a Zágrábi Fő Kápt

talán Ór Kánonkját és Rosonai választott Püspököt a' Diakovári és Szeremi megyékben Püspökké kegyelmesen ki-nevezni.

M A G Y A R O R S Z Á G .

Poson Jul. 24 kén. A' Tek. Ka-rok és Rendek kerületi üléseikben a' 13 és 14-dik tzikkelynek újonnan szer-keztetése felől tanátskoztak: „az örök-ségről és örökösödésről“ (de Succes-sione ab intestato.)

Pesten folyó Julius 19-kén öreg-ségi végső elgyengülésből, életének majd 91-dik esztendejében húnyt el Nagyságos és Tudós Hadali Hadaly Károly Ur, a' szép művészség és hől-tselkedés Doctora, egykor a' Pesti fő oskolában a' Mathesis és Architectura tanítója, a' Jénai ásványos tudós Tá-rsaság tagja, több Ns Vármegyék Tá-blabírája, Ts. K. Tanátsos és Leopold Tsászár jeles rende kis keresztis vité-ze. Az ifjúság nevelésében 50 eszten-dőnél tovább példásan fáradozott fér-fü született Nagy-Szigeten, Somogy Vmegyében 1745-ban. A' philosophiát 's törvénytudományt végezvén, mint kir. táblai hites jegyző akkor Cardinális Primás Hertzeg Battyány Jó'sef Ó Eminentiaja mellett volt. Ezután a' fen-sőbb mathesist tanítá a' Nagy Szomba-ti fő oskolában; 1777-ben pedig Budá-ra tétetvén által az universitás, a' Nagy Szombati akadémiában filozófiai oktató lett. 1781-ben a' Győri akadémiában a' mathesis rendes professorává nevezte-tett; innét 1785-ben az akadémiával együtt Pécsre költözött; 1786-ban pe-dig a' Posonyi akadémiában nyerte a' mathesis oktató-székét, 's 10 esztendeig könyvvizsgáló tisztséget is viselt. 1809-ken a' Pesti fő oskolához neveztetvén mathesis professorának, itt is számos esztendők alatt jelesen mutatá ki, mit

tehet a' tudománnyal párosult szorga-lom és ügyesség az ifjúság oktatásában. Tudományos érdemeit a' jelen és utó-bi kor előtt ditsekedve hirdetik nyom-tatásban időnként kijött esmérletes de-rék munkáji nevezetesen: „Elementa Hydrotechniae.“ Posonban 1783, melly későbbben hét kiadást ért. — „Elementa Matheseos purae“ Posonyban, 1798. — „Mechanica Solidorum.“ „Toxotomia“ 's a' t. Életének végső elaggott napjait érdemlett nyugodalomban tölté a' boldogult. Hideg tetemei Jul. 20 kán fényes halotti szertartással a' tudomá-nyos Egyetem karainak, ifjúságának 's az elhunytat tisztelők nagy számának kíséretében a' Fèrentz városi temetőbe takarítottak el.

Mélt. Buzini Gróf Keglevich István hosszas sorvasztó betegsége után, Pesten folyó Julius 21 dikén tsendesen kimult életének 38-dik esztendejében.

Bács-Bodrog t. e. vármegyében Bo-gojeva, Karavukova, Hodságh söt Eszék körül is Jun. 12-ke éjjelen iszonyú för-getek uralkodott, jégzáporral vegyest, melly minden termést, még nádasakat is levért; az orkán 40 esztendőös fákat döntögetett ki tövestől, házakat 's a' t. bontott; a' szőlőtőkén még levél sem maradt. A' pusztítás másutt is, merre húzódott e' fürgeteg, iszonyú. —

Veszprém Julius 19-kén. Tegnap délutáni 3 óra után a' Füredi savanyú víznél lévő épületek közt tűz ütvének magát, hirteleni dühösségével majd minden házakat, a' játékszínt, fördőházat és Gróf Eszterházy vendégfogadóját ki-vévén, megemésztett. Mivel némelly szobák be is égtek, több Uri vendégek és kereskedők jelen volt vagyonaiktól megfosztattak. Sokan az első emelet al-lakaiból ugráltak le.

Bolyok helységben (Borsódban a' sz. péteri járásban) Máj. 30 kán egy

sövény meggyuladtától olly hirtelen terjedt el a' tűz, hogy félóra alatt az ólakon 's egyéb gazdasági aprólékos épületeken kívül 73 ház 's 25 tsűr égett porrá. Nevelé a' szerentsétlenséget az azon nap 's következett éjjel olly rendkívül uralkodott szel, hogy az üszköket magával földön sodorván e' miatt a' tüzet oltani lehetlenné lön, melly ha valamely udvarba bekapott, ott hamunál egyebet nem hagyott; még a' kútágások 's kertek kerítési is mind özszeégték. A' károsultak segedelmére enyhítő adakozással siettek a' szomszéd helységi plebánusok és uraságok, valamint az Egri fő káptalan, melly 75 pozs. m. életet 's 10 öl szalmát küldött egyes tagjainak külön adakozásin felül.

Visoly Julius 14-dikén. Nálunk a' termés igen jól fizet. Szöleinket még eddig semmi tsapás nem érvén, hatóvább is illy kedvező napok járnak, soha több és jobb bort nem lehetett várni, mint ez idén.

Torontál Vármegyéből hitelesen írják, hogy az idei gabonatermést általában közepszerűnél jobbnak mondhatni. A' kukoritzá szép reményt nyujt. Egy két eső: 's a' dohány és gyümölcs, valamint a' szőlő is, tetemes áldást nyer általa. A' búza árában hirtelen azért tsökkent meg, mert a' vidéken az úgy nevezett háti németek, a' szép termés reményére tartalék gabonájokkal csoportosan tódultak a' Becsei révpart felé. —

Szarvasról. Az Ág. v. Békésbánsági Esperesség jelenti a' t. tz. szüleknek, hogy az eddig Mezö-Berényben székezett de már Szarvasra szállítandó Esperesi gymnasium új iskolai

esztendejének kezdete f. eszt. September 15-ke lészen; még pedig Szarvason. — A' gymnasium helyzete Szarvason szerentsesb levén, lehető lészen az Alumnium jóteteménviben több szegény tanuló ifjat fizetés nélkül részesíteni. Gondolóra vevén továbbá Szarvas városa környéke kellemét, melly a' tanulókra nézve megbetsülhetlen; tekintvén azt, hogy sok mívelt 's megkülönböztetett karu lakosi vagynak, kiknél a' tanulók szállást, tartást 's jó gondviselést találhatnak; megfontolván végre, hogy az eddig rendes oktatóban szűkölködő rhetorika philosophiai osztály, immár t. tud. Magda Pál Pataki Professor Ur, országszerte ismértes, mívelt, tudós, és szerentsés tanítónak személyében, egy kívánatos oktatót és kormányzó nyert, ki a' többi tudós és serény Professor Urral oktatgatni fogja az ifjúságot: mindezekre nézve erősen hiszia' fennevezett Senioratus, mikép a' gymnasium új hazájában, jobban gyarapodni, 's édes Hazánk buzgó várakozásának megfelelni fog.

H i r d e t é s.

Szabad Királyi Komárom Városában vagyon egy Fűszerszámos Bolt Inventarium szerént szabadkézből eladandó, a' többiről lehet az Magyar Ujság kiadójánál értekezni.

A' Pénz folyamát Július' 28-dikán;
közép árr: —

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 97 15/16
Az 1820-béli sorsosok: 202 7/8

Az 1821-béli hasonlók: —
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 58 1/4 for. keltek, mind Conv. Bank-Aktziák keltek 1234 for. ton Conv. Pénzben.